«Қазақстан инжиниринг» ұлттық компаниясы» АҚ

2020 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылға,
ХҚЕС сәйкес дайындалған жеке қаржы есептілігі

Нұр–Сұлтан 2021

МАЗМҰНЫ

Тәуелсіз аудиторлар есебі

Жеке қаржылық есептілік

Кірістер мен шығыстар және өзге де жиынтық табыс жөніндегі жеке есеп 1
Қаржылық жағдай жөніндегі жеке есеп 2
Ақша қаражатының қозғалысы жөніндегі жеке есеп 3
Капиталдағы өзгерістер жөніндегі жеке есеп 4

Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер мен есеп саясатының негізгі ережелері

1. Жалпы ақпарат 5
2. Қаржылық есептілігін дайындау негіздері 5
3. Салыстырмалы ақпаратты қайта есептеу 7
4. Табыстар 9
5. Өткізудің өзіндік құны 10
6. Жалпы әкімшілік шығындар 10
7. Құнсыздануданболған залалдарды (залал) қалпына келтіру, нетто 10
8. Өзге операциялық табыс, нетто 10
9. Қаржылық шығындар, нетто 11
10. Табыс салығы 11
11. Еншілес, бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар 12
12. Берілген қарыздар 13
13. Берілген аванстар және өзге активтер 13
14. Сауда және өзге дебиторлық берешек 14
15. Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері 14
16. Сатуға арналған активтер 14
17. Капитал 14
18. Қарыздар 15
19. Сауда және өзге кредиторлық берешек 16
20. Кепілдік міндеттемелері 16
21. Алынған аванстар 16
22. Операциялық қызметтен түскен ақшалай қаражаттардың таза түсімімен (шығысымен) салық салынғанға дейінгі шығынды салыстырып тексеру 17
23. Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты, жалғасы 17
24. Шартты және әлеуетті міндеттемелер 20
25. Байланысты тараптармен жасалған операциялар 21
26. Қаржылық есеп саясатының негізгі ережелері 22
27. Есептік кезеңнен кейінгі оқиғалар 26

Moore Stephens Kazakhstan
«Нұрлы Тау» бизнес – орталығы, 1А,
2 – ші қабат, Әл – Фараби даңғылы 5,
Алматы, Қазақстан, 050059
T +7 727 266 99 04
E info@moore.kz
kazakhstan.moore – global.com

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБІ

«Қазақстан инжиниринг» ұлттық компаниясы» АҚ акционерріне

Мнение

Біз «Қазақстан инжиниринг» ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «Компания»), осы құжатқа біріктірілген 2020 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдайы бойынша жеке есептен, кірістер мен шығыстар және өзге де жиынтық залал бойынша жеке есептен, ақша қаражатының қозғалысы бойынша жеке есептен, аталған күнге аяқталған жылдағы жеке капиталдағы өзгерістер бойынша жеке есептен, сондай – ақ, қаржылық есептіліктің ескертпелері мен жеке есеп саясатының қысқаша сипаттауынан тұратын қаржылық есептілікке аудит жүргіздік.

Біздің пікірімізше, табысталған жеке қаржылық есептілік 2020 жылдың 31 желтоқсанындағы Компанияның қаржылық жағдайын, сондай – ақ, шаруашылық қызметінің нәтижелерін және аталған күнге аяқталған жылдағы ақша қаражатының қозғалысын Халықаралық Қаржылық Есептілік Стандарттар (бұдан әрі – «ХҚЕС») талаптарына сәйкес барлық елеулі аспектілері бойынша шынайы қамтып көрсетеді.

Пікір білдіруге негіз

Біз Халықаралық Аудит Стандарттарына (бұдан әрі – «ХАС») сәйкес аудит жүргіздік. Біздің жауапкершілігіміз осы стандарттарға сәйкес есебіміздің «Қаржылық есептілік бойынша аудит жүргізудегі аудитордың жауапкершілігі» тарауында баяндалған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық әдеп стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлердің әдеп Кодексіне (бұдан әрі – «БХӘСК Кодексі») және Қазақстан Республикасындағы қаржылық есептілік бойынша біздің аудитке қойылатын әдептік талаптарға сәйкес Компанияға қатысты тәуелсіз болып табыламыз және осы аталған талаптарға және БХӘСК Кодексіне сәйкес басқа да әдептік міндеттемелерді орындадық. Біз пікіріміздің негізі бола алатын жұмыс барысында алынған аудиторлық дәлелдердің толық және дұрыс екендігіне кәміл сенімдіміз.

Маңызды ақпарат – шоғырландырылған есептеме жеке шығарылған.

Пікірімізді ескертпесіз білдіре отырып, Компания иегер компания және ХҚЕС сәйкес дайындалған Компанияның шоғырландырылған қаржылық есептілігі жеке шығарылғаны жайлы баяндалған Жеке қаржылық есептіліктің 2(а) ескертпесіне назар аударуыңызды сұраймыз. Біз Компанияның 2020 жылдың 31 желтоқсаны бойынша аталған шоғырландырылған қаржылық есептілікке аудит жүргіздік және 2021 жылдың 28 маусымындағы аудиторлық есебімізде ол туралы түрлендірілмеген пікір білдірдік

Аудиттің басты мәселелері

Аудиттің басты мәселелері – біздің кәсіби пайымдауымызша, есептік кезеңдегі қаржылық есеп аудитіне аса маңызды болған мәселелер. Бұл мәселелер жалпы қаржылық есеп аудиті мен осы есеп жайлы пікірді қалыптастыру мәнмәтінінде қарастырылды. Біз осы мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз.

Біз есебімізде назар аударуды қажет ететін келесі басты мәселелерді анықтадық:

Еншілес, біріккен және қауымдастырылған мекемелерге жасалған инвестицияның өтелетін құны

Тәуекел Компания еншілес, біріккен және қауымдастырылған мекемелерге жасалған инвестиция құнын құнсыздануданболған шығындарды шегеруден кейін есептейді. Инвестициялардың өтелетін құнын талдау барысындағы басты жорамалдар басшылықтың бағалауына негізделген, сондықтан белгісіздікке ие.

Тәуелсіз фирма – әлемнің ірі қалаларында орналасқан
Moore Global Network Limited халықаралық желісінің мүшесі

Аудиттің басты мәселелері, жалғысы

Біздің шаралар Біздің аудиторлық процедуралар осы салада төмендегіні қамтыды:

- Шығынға әкелетін және олардың таза инвестициялар бойынша болашақ есеп айырысу ақша ағындарына ықпал ететін оқиғалардың басталуын (басталмауын) растау;
- Компания басшылығының инвестициялардың өтелетін құнын талдау процесін түсінуіне қол жеткізу (көрсетілген оқиғалар басталған кезде);
- Маңызды еншілес кәсіпорындардағы қатысу үлестерін бағалау туралы есептерді зерделеу, бағалау тәсіліне шолу жасау және сыртқы сарапшы пайдаланған деректерді нақтылау.

Басқа мәліметтер

Компанияның 2019 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жыл бойынша қаржылық есебін өзге аудитор тексерген, ол есеп бойынша 2020 жылдың 20 қарашасында ХҚЕС 9 «Қаржы құралдары» және ХҚЕС 15 «Сатып алушылармен жасалған келісім – шарттан болған түсім» ережелерінен ауытқуына байланысты ескертуі бар пікір білдірген.

2020 жылдың қаржылық есебіне аудит жүргізу барысында біз салыстырмалы көрсеткіштердің түзетпелерін тексердік, атап айтқанда, бұрынғы аудитордың ескертуін жою үшін 2018 жыл мен 2019 жылдың 31 желтоқсанына сатып алушылармен жасалған келісім – шарттар бойынша болжалды несие шығындары мен активтерін есептедік. Бұл түзетпелер жеке қаржылық есептің 3 ескертуінде келтірілген, және, біздің пікіріміз бойынша олар орынды және тиісті түрде жасалған. Біз түзетпелерді тексеруден басқа Компанияның 2019 жылғы жеке қаржылық есебіне аудит, толық тексеру немесе кез келген басқа процедураларды жүргізбедік, сондықтан 2019 жылдың қаржылық есебіне пікір білдірмейміз

Қаржылық есептілігіне қатысты басшылықтың жауапкершілігі

Компания Басшылығы ХҚЕС сәйкес осы қаржылық есептілікті дайындау және шынайы табыстау, сондай – ақ, Компанияның пікірінше ықпалассыз әрекеттер немесе қателерден болатын елеулі бұрмалауы жоқ қаржылық есептілікті дайындау үшін қажетті ішкі бақылау жүйесін қамтамасыз етуіне жауапты.

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде Басшылық Компанияның үздіксіз негізде өз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау үшін, үздіксіз қызметке қатысты мәліметтерді тиісті жағдайларда жария ету үшін және Басшылық Компанияны жоюды, қызметін тоқтатуды көздеу жағдайларын немесе қызметті жою мен тоқтатудан басқа баламаның жоқтығының болмағандығын есепке алмағанда, қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде есептілікті дайындау үшін жауапты болып табылады.

Компания Басшылығы қаржылық есептілікті дайындау процесін бақылау үшін жауапты болып табылады.

Қаржылық есептілігіне қатысты аудитордың жауапкершілігі

Біздің аудитіміздің мақсаты қаржылық есептілікте ықылассыз әрекеттер немесе қателер нәтижесінде пайда болатын жалпылай маңызды бұрмалаулардың жоқ екендігі туралы толықтай сенімділікке ие болу және пікірімізді білдіретін тәуелсіз аудиторлар есебін шығару. Жеткілікті сенімділік сенімділіктің жоғарғы деңгейі болып табылады, алайда, ХАС сәйкес жүргізілген аудит маңызды бұрмалауларды, егер бар болса, әрқашан анықтай алатындығына кепілдік бере алмайды. Бұрмалаулар ықылассыз әрекеттер немесе қателер салдарынан орын алуы мүмкін, және, егер басқалардан жеке немесе бірге қаржылық есептілікті пайдаланушылардың осы қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне ықпал ете алса, олар маңызды деп қаралады.

Біздің аудитте ХАС сәйкес кәсіби пайымдаманы қолданамыз және аудитті жоспарлау мен жүргізу барысында кәсіби күмәншілдік қағидасын басшылыққа аламыз. Сонымен қатар:

- Ықылассыз әрекеттер немесе қателер салдарынан болған қаржылық есептіліктің маңызды бұрмалау қауіптерін анықтаймыз және бағалаймыз, осы тәуекелдерді табу үшін аудиторлық тәсілдерді жасаймыз және қолданамыз, және өз пікірімізді білдіру үшін толық және тиісті аудиторлық дәлелдерді аламыз. Ықылассыз әрекеттер салдарынан пайда болатын маңызды бұрмалауларды таппау қаупі қателер салдарынан пайда болатын маңызды бұрмалауларды таппау қаупінен жоғарырақ, өйткені ықылассыз әрекеттерге келісім, алдау, әдейі қалдырып кету, ақпаратты бұрмалап беру немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өту әрекеттері жатады.

Қаржылық есептілігіне қатысты аудитордың жауапкершілігі, жалғасы

- Аудит процесінде қолдану үшін қалыптасқан жағдайда пайдалана алатын аудиторлық тәсілдерді жасау мақсатында, бірақ Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес, ішкі бақылау жүйесін зерттейміз.
- Қолданыстағы есеп саясатының дұрыстығын және бухгалтерлік бағалардың негізділігін, басшылық дайындаған ақпараттың тиісті түрде ашылуын зерттейміз.
- Басшылықтың қызмет үздіксіздігі қағидасын қолдану заңдылығы туралы және Компанияның үздіксіз негізде өз қызметін жалғастыру қабілетіне күмән келтіруі мүмкін жағдайдарларға байланысты елеулі белгісіздікті анықтайтын аудиторлық дәлелдер негізінде қорытынды жасаймыз. Елеулі белгісіздіктің бар екендігіне көз жеткізген жағдайларда біз аудиторлық есебімізде қаржылық есептілікке жасалатын ескертпелерге назар аударуымыз қажет немесе тиісті деңгейде ақпаратты ашпау жағдайында пікірімізді өзгертуіміз қажет. Біздің тұжырымымыз есебіміздің дайындалу күніне алынған аудиторлық дәлелдерге негізделеді. Алайда, келешектегі оқиғалар немесе шарттар Компанияның үздіксіз негізде өз қызметін жалғастыра алу қабілетіне әсер етуі мүмкін.
- Қаржылық есептіліктің жалпы құрамын, құрылымын және мазмұнын, сонымен қатар, ақпараттың ашылуын, осыған негізделген операциялар мен оқиғалардың дұрыстығын қамтамасыз етілуін бағалаймыз

Біз Компанияны басқаратын тұлғаларға жоспарланған аудит көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ, аудит барысында көзге түскен маңызды аудиторлық ескертулер, ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы хабар береміз.

Біз сонымен қатар басқару өкілеттігіне ие тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағандығымыз туралы мәлімдеме жасадық, сондай-ақ осы тұлғаларды барлық өзара қарым-қатынастар және аудитордың тәуелсіздігіне ықпал етеді деп дәлелді түрде есептеуге болатын басқа да мәселелер туралы, ал қажетті жағдайларда – тиісті сақтық шаралары туралы хабардар еттік.

Біз басқару өкілеттігіне ие тұлғалар назарына жеткізілген мәселелердің ішінен ағымдағы кезеңнің қаржы есептілігі аудиті үшін барынша маңызды болған және тиісінше, аудиттің шешуі мәселелері болып табылған мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелер туралы ақпаратты жария ету заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған немесе мұндай ақпаратты хабарлаудың кері салдары оның хабарлануынан қоғамдық маңызы бар пайдадан асып түседі деп болжам жасауға болатын, қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің қорытындымызда хабарланбауы тиіс екіндігі туралы тұжырымға келген сирек жағдайлардан басқа, бұл мәселелерді аудиторлық қорытындымызда сипаттаймыз.

Бекітемін

Серик Кожикенов
Жоба жетекшісі
Аудитор, біліктілік куәлігі № 0000557, Қазақстан Республикасының Қаржы Министрлігімен 2003 жылдың 24 желтоқсанда берілген
Атқарушы директор
«Moore Stephens Kazakhstan» ЖШС
15 шілде 2021 жыл

Николай Славянинов
Жобаның тексеруші серіктесі
Қоғамдық бухгалтер сертификаты (CPA) № 10018, Орегон, Америка Құрама Штаттары 2001 жылғы 20 тамызда берілген

Қазақстан Республикасының Қаржы Министрлігімен 2020 жылдың 9 маусымында берілген аудиторлық қызметпен айналысу құқығын беретін № 20008067 мемлекеттік лицензия

мың теңге	Ескертпе	2020	2019, қайта есептелген
Табыстар	4	64,447,100	62,464,979
Өткізудің өзіндік құны	5	(62,749,348)	(62,034,942)
Жалпы табыс		**1,697,752**	**430,037**
Жалпы әкімшілік шығындар	6	(1,799,274)	(2,151,555)
Құнсыздануан болған залалдарды (залал) қалпына келтіру, нетто	7	443,323	(2,453,832)
Өзге операциялық табыс, нетто	8	169,052	167,831
Операциялық табыс (шығын)		**510,853**	**(4,007,519)**
Дивидендтер бойынша кірістер		1,687,403	1,518,859
Қаржылық шығындар, нетто	9	(1,182,141)	(1,272,497)
Бағамдық айырмадан түскен (шығын) кіріс		(22,388)	73
Салық салынғанға дейінгі табыс (шығын)		**993,727**	**(3,761,084)**
Табыс салығы бойынша үнем (шығын)	10(а)	201,325	(1,615,862)
Жыл ішіндегі таза табыс (шығын)		**1,195,052**	**(5,376,946)**
Жыл ішіндегі өзге жиынтық кірістің жиыны		–	–
Жыл ішіндегі жиынтық кірістің (шығынның) жиыны		**1,195,052**	**(5,376,946)**

Осы жеке қаржылық есептілікті Компанияның басшылығы 2021 жылдың 15 шілдесінде бекітіп, оның атынан қол қойған:

Мухтар Керейбаев
Басқарма төрағасы

Дмитрий Ли
Басқарушы директор

Гульвира Икматова
Бас бухгалтер

мың теңге	Ескертпе	2020	2019, қайта есептелген	2018, қайта есептелген
АКТИВТЕР				
Айналымнан тыс активтер				
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар		246,257	341,081	388,094
Материалдық емес активтер		74,232	78,887	109,222
Еншілес, бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар	11	59,750,421	28,832,061	28,171,130
Кейінге қалдырылған салықтық активтері	10(ә)	1,846,789	1,645,464	3,261,326
Берілген қарыздар	12	13,095,065	13,202,203	11,705,995
Өзге ұзақ мерзімді активтер		768	768	61,088
		75,013,532	44,100,464	43,696,855
Ағымдағы активтер				
Тауарлы – материалдық қорлар		41,091	43,285	40,118
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем		242,208	171,119	112,570
Берілген аванстар және өзге активтер	13	20,332,074	54,773,453	8,518,179
Сауда және өзге дебиторлық берешек	14	4,198,339	2,737,230	187,899
Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері	15	19,600,865	3,768,838	3,119,189
		44,414,577	61,493,925	11,977,955
Сатуға арналған активтер	16	101,202	4,301,567	4,301,567
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ		**119,529,311**	**109,895,956**	**59,976,377**
КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Капитал				
Акционерлік капитал	17(а)	57,118,832	26,276,802	24,776,802
Қосымша төленген капитал		412,406	412,406	412,406
Өтелмеген залал		(10,767,534)	(11,962,586)	(6,583,943)
		46,763,704	14,726,622	18,605,265
Ұзақ мерзімді міндеттемелер				
Қарыздар	18	–	–	9,704,453
Сауда және өзге кредиторлық берешек	19	–	2,438	2,438
Кейінге қалдырылған кіріс – мемлекеттік субсидия		–	–	723,503
		–	2,438	10,430,394
Ағымдағы міндеттемелер				
Қарыздар	18	27,632,673	27,173,499	16,232,140
Сауда және өзге кредиторлық берешек	19	7,932,087	9,162,576	4,712,854
Кепілдік міндеттемелері	20	2,615,783	–	–
Алынған аванстар	21	34,585,064	58,830,821	9,995,724
		72,765,607	95,166,896	30,940,718
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ		72,765,607	95,169,334	41,371,112
КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ		**119,529,311**	**109,895,956**	**59,976,377**

мың теңге	Ескертпе	2020	2019
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Ақша қаражатының сатып алушылардан түсімі		41,962,931	117,812,575
Ақша қаражатының қызметкерлерге төлемі		(679,331)	(618,879)
Басқа салықтар мен әлеуметтік төлемдер		(2,216,744)	(884,212)
Ақша қаражатының жеткізушілерге төлемі		(24,709,893)	(116,762,581)
Операциялық қызмет бойынша ақша қаражатының табыс салығын төлеу алдындағы түсімі	22	14,356,963	(453,097)
Алынған пайыздар		400,633	331,774
Төленген пайыздар		–	(1,617,096)
Табыс салығы төленген		–	–
Операциялық қызмет бойынша түскен (пайдаланылған) таза ақша қаражаты		**14,757,596**	**(1,738,419)**
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Негізгі құрал – жабдықтарды сатып алу		(54,335)	(4,890)
Негізгі құрал – жабдықтарды сатудан келген түсімдер		8,308	18,243
Материалдық емес активтерді сатып алу		(18,885)	–
Еншілес және қауымдасқан кәсіпорындардың капиталын толықтыру	11	(1,827,265)	(1,500,000)
Еншілес және қауымдасқан кәсіпорындардағы қатысу үлестерін сатудан түсетін түсімдер		2,769,280	2,978,641
Банк депозитін ұлғайту		–	405,356
Қарыздар беру	12	(571,387)	(437,249)
Берілген қарыздарды өтеу	12	253,258	–
Алынған дивидендтер	12	1,847,571	639,192
Инвестициялық қызмет бойынша түскен таза ақша қаражаты		**2,406,545**	**2,099,293**
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Акциялар шығару	17(а)	1,827,265	1,500,000
Қарыздарды өтеу	18	(3,052,620)	(1,211,012)
Қаржылық қызмет бойынша пайдаланылған таза ақша қаражаты		**(1,225,355)**	**288,988**
Ақша қаражатының таза ұлғаюы		15,938,786	649,862
Ақша қаражаты және олардың баламаларына валюта бағамдарының өзгеруінің ықпалы		(106,759)	(213)
Жыл басындағы ақша қаражаты және олардың эквиваленттері		3,768,838	3,119,189
Жыл соңындағы ақша қаражаты және олардың эквиваленттері	15	**19,600,865**	**3,768,838**

Тура және жанама әдіс бойынша жиналған операциялық қызмет бойынша ақша қаражатының ағымын салыстыру мен ақшасыз операциялар 22 ескертпеде көрсетілген.

мың теңге	Ескертпе	Акционерлік капитал	Қосымша төленген капитал	Өтелмеген залал	Барлығы
2019 жылдың 1 қаңтарына		24,776,802	412,406	(5,683,068)	19,506,140
Табыс салығын шегеру кейінгі қателерді түзету	3(ə)	–	–	(900,875)	(900,875)
2019 жылдың 1 қаңтарына, қайта есептелген		24,776,802	412,406	(6,583,943)	18,605,265
Жыл ішіндегі жиынтық залал, қайта есептелген		–	–	(5,376,946)	(5,376,946)
Акциялар шығару	17(а)	1,500,000	–	–	1,500,000
Өзге		–	–	(1,697)	(1,697)
2019 жылдың 31 желтоқсанына, қайта есептелген		**26,276,802**	**412,406**	**(11,962,586)**	**14,726,622**
Жыл ішіндегі жиынтық кіріс		–	–	1,195,052	1,195,052
Акциялар шығару	17(а)	30,842,030	–	–	30,842,030
2020 жылдың 31 желтоқсанына		**57,118,832**	**412,406**	**(10,767,534)**	**46,763,704**

1. Жалпы ақпарат

(а) Мекеме және қызмет

«Қазақстан инжиниринг» ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «Компания») – Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2003 жылғы наурыздағы қаулысымен құрылған акционерлік қоғам. Компанияның негізгі кеңсесі келесі мекен – жай бойынша тіркелген және орналасқан: Қазақстан Республикасы, Нұр – Сұлтан қаласы, Керей – Жәнібек хандар, 12А.

Қазақстан Республикасының Үкіметі атынан Қазақстан Республикасының Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігі Компанияның жалғыз акционері және соңғы бақылаушы тарапы болып табылады.

Компанияның негізгі қызметі қорғаныс және азаматтық өнеркәсіп Машина жасау ұйымдарын басқару болып табылады.

2020 жылдың 31 желтоқсанында Компанияда 75 адам (2019: 78 адам) қызмет атқарған.

(ә) Қазақстанда шаруашылық қызмет атқару шарттары

Компанияның қызметі негізінде Қазақстанда шоғырланған. Демек, Компания Қазақстанда бизнес жүргізуге тән экономикалық, саяси және әлеуметтік тәуекелдер тәрізді елдік тәуекелге бейім. Аталған тәуекелдерге үкіметтің саясатынан, экономикалық жағдайлардан, салық пен реттеуге қатысты енгізулер немесе өзгерістерден, валюталық бағамның ауытқуынан және келісім – шарттық құқықтарды орындауды қамтамасыз етуден туындайтын мәселелер жатады.

Осында қоса тіркелген қаржылық есептілік Қазақстандағы Компанияның қызметіне және қаржылық жағдайына экономикалық шарттардың әсер етуін басшылықтың зерттеуін қамтып көрсетеді. Келешектегі экономикалық шарттар басшылық зерттеуінен өзгеше болуы мүмкін.

2. Қаржылық есептілігін дайындау негіздері

(а) ХҚЕС сәйкестік жайлы мәлімдеме

Осы жеке қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары (бұдан әрі – «ХҚЕС») жөніндегі Кеңес шығарған халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі – «КХҚЕС») және халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын түсіндіру жөніндегі Комитеттің (бұдан әрі – «ХҚЕСТК») түсіндірмелеріне сәйкес дайындалған.

11 – ескертпеде көрсетілгендей, компанияның еншілес кәсіпорындарға инвестициялары бар. Компанияның және оның еншілес кәсіпорындарының ҚЕХС сәйкес дайындалған шоғырландырылған қаржылық есептілігі жеке шығарылды және Қазақстан қор биржасының сайтында (бұдан әрі – «KASE») қолжетімді.

(ә) Үздіксіздік қағидасы

Осы қаржылық есептілік топ өз қызметін үздіксіздік негізінде жалғастыратыны туралы болжамның негізінде дайындалды.

27 ескертуде көрсетілгендей, Компания негізгі қарыз берушілер – Қазақстан Халық банкі мен «Самұрық Қазына» ҰӘҚ кредиторлардан алған қарыздар үлесінің пропорциясы бойынша 2,5 жыл ішінде қарыздарды қайтару шарттары арқылы борыштың құрылымын қайта қарауға үш жақты келісімге қол қоюға дайындалуда. Компания 2021 – 2025 жылдар арасындағы Қазақстан Республикасы Үкіметінің жекешелендіру жоспары аясында жоспарланған еншілес мекемелердегі үлестерін сату арқылы борышты өтеуді қаржыландыруды жоспарлайды.

Басшылық Компанияның қаржылық жағдайын, алынған қарыздар мен берешекті өтеу мерзімдерін ұзартуға қатысты қарыз берушілермен келіссөз жүргізудің алдын ала нәтижелерін бағалап, Компанияның қаражатқа деген қажеттілігін қанағаттандыру үшін жеткілікті қаржы бар екендігіне сенімді. Басшылық осы қаржылық есепті дайындау барысында үздіксіз қызмет қағидасын пайдалануды жалғастырады.

(б) Өлшеу негіздері

Осы жеке қаржылық есептілік тарихи құн арқылы есеп қағидасына сәйкес дайындалған.

(г) Қолданыстағы валюта мен ұсыну валютасы

Қазақстанның ұлттық валютасы – қазақстандық теңге (бұдан әрі – «теңге»), ол Компанияның қолданыстағы валютасы, сонымен қатар осы қаржылық есептілікті ұсыну валютасы болып табылады. Теңгемен берілген барлық қаржылық ақпарат мыңға (бұдан әрі – «мың теңге») дейін ықшамдалған.

2. Қаржылық есептілігін дайындау негіздері, жалғасы

(ғ) Жаңа стандарттар мен түсіндірмелерді қабылдау

Осы жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде Компания 2020 жылдың 1 қаңтарынан бастап күшіне енген келесі стандарттар мен түзетулерді қолданды:

- ХҚЕС 3 «Бизнесті анықтау» түзетулері;
- ХҚЕС 7, ХҚЕС 9 және ХБЕС 39 «Базалық пайыздық мөлшерлемені реформалау» түзетулері;
- ХБЕС 1 және ХБЕС 8 «Маңыздылықты анықтау» түзетулері;
- Қаржылық есептілікті дайындаудың тұжырымдамалық негізі.

Жоғарыда аталмыш стандарттар мен түзетулер Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер еткен жоқ

(д) Әлі қолданысқа қабылданбаған жаңа стандарттар мен түсіндірмелер

Осы жеке қаржылық есептілікті даярлау кезінде Компания жаңадан жарияланған, бірақ күшіне енбеген стандарттарды, түсіндермелерді немесе түзетулерді алдын – ала қолданбады. Бұл стандарттар мен түсіндірмелер Компанияның қаржылық есептілігіне әсер тигізбейтіндігі болжанған.

(д) Есептік бағалау мен жорамалды қолдану

Осы ХҚЕС сәйкес жасалған қаржылық есептілікті дайындау барысында Компания басшылығы активтер мен міндеттемелерді қамтып көрсету және шартты активтер мен міндеттемелер жайлы ақпаратты ашып көрсету мәселелеріне байланысы бар кәсіби пікірді, жорамалды және есептік бағалауды пайдаланған. Нақты нәтижелер осы бағалаудан өзгеше болуы ықтимал.

Жорамалдар мен оның негізінде жасалған есептік бағалаулар әрдайым оларды өзгерту қажеттілігін тексеру үшін талдауға түседі. Есептік бағалаудағы өзгерістер осы бағалау қайта қаралған уақыттағы есеп кезеңінде және осы өзгерістер әсер ететін барлық келесі кезеңдерде танылады.

Төмендегі ескертпелерде, атап айтқанда, белгісіздік бағалауын қажет ететін негізгі салалар, есеп саясаты ережелерін қолдану барысында туындаған және қаржылық есептілікте қамтып көрсетілген сомаларға едәуір ықпал тигізген аса маңызды пікірлер жайлы ақпарат берілген.

- Ескертпе 4 – Табыстар. Басшылық шарт бойынша келісімшарттар мен активтердің аяқталу дәрежесін бағалауды жасады;
- Ескертпе 10 – Табыс салығы. Басшылық салық органдары тексере алатын салық міндеттемелерінің толықтығын және уақыт айырмашылықтарының іске асырылу уақытын бағалауды жасады;
- Ескертпе 11 – Еншілес, бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар. Басшылық инвестициялардың өтелетін құнына қатысты баға берді;
- Ескертпе 12 – Берілген қарыздар. Басшылық қарыздар бойынша нарықтық мөлшерлемелер негізінде күтілетін кредиттік шығындар мен қарыздардың әділ құнына қатысты баға берді;
- Ескертпе 13 – Берілген аванстар және өзге де ағымдағы активтер. Басшылық күмәнді берешекке қатысты баға берді;
- Ескертпе 14 – Сауда және өзге де дебиторлық берешек. Басшылық күтілетін несиелік шығындарға баға берді;
- Ескертпе 20 – Кепілдік міндеттемелері. Бағалау өткен оқиғалардан туындайтын міндеттемелердің толықтығына қатысты жасалды, оларды реттеу ұйымнан экономикалық пайдаларды қамтитын ресурстардың шығуына алып келеді деп күтілуде;
- Ескертпе 23 – Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты. Әділ құнды талдау болашақ ақша ағындарын және дисконттау мөлшерлемелерін бағалауға негізделген;
- Ескертпе 24 – шартты және әлеуетті міндеттемелер. Бұл ашу менеджменттен міндеттемелерді бағалауды және болашақта ақша қаражатының кету ықтималдығын анықтауды талап етеді.

(з) Сегменттік есептілігі

Компания басшылығына қызметті жоспарлау және бағалау үшін ұсынылатын ақпарат компанияның өндірістік құрылымына сәйкес дайындалған. Басқару мақсаттары үшін Компания қызметтің, өндірілетін өнімнің және көрсетілетін қызметтердің сипатына сәйкес бірыңғай сегмент ретінде қарастырылады.

2. Қаржылық есептілігін дайындау негіздері, жалғасы

(и) Салыстырмалы деректер

Жыл барысында қаржылық есепті табыстаудың форматы өзгергенде салыстырмалы деректерге табыстаудың жаңа форматына сәйкес тиісті өзгертулер енгізіледі.

Осы өзгертулер қаржылық жағдай туралы есептемеде төмендегіні қамтыды:

- еншілес, бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар бір бап біріктірілген;
- байланысты тараптарға берілген аванстар және өзге де ағымдағы активтер берілген аванстар мен өзге де ағымдағы активтер құрамына біріктірілген;
- берілген қарыздар басқа да ұзақ мерзімді активтердің, басқа да ағымдағы активтердің, басқа да ағымдағы қаржы активтерінің және сауда және басқа да дебиторлық берешектің құрамынан бөлінді;
- қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер, төлеуге өзге салықтар, басқа да ағымдағы міндеттемелер сауда және өзге де кредиторлық берешек құрамына біріктірілген.

Кірістер мен шығыстар туралы есепте іске асыру шығыстары жалпы әкімшілік шығыстарға біріктірілді.

Компания байланысты тараптармен операцияларды ашуды дайындау кезінде 25 – ескертпеде осындай Мемлекеттік органдардың бақылауымен компанияға және басқа да ұйымдарға елеулі ықпалы бар мемлекеттік органдармен операцияларды жеке ұсынды.

3. Салыстырмалы ақпаратты қайта есептеу

(а) Өткен кезеңдердегі қателер

Өткен кезеңдердегі қателер – қаржылық есепті бекіту күнінде болған ақпаратты қолданбау немесе дұрыс емес қолдану салдарынан туындайтын қаржылық есептегі қалдырып кетулер немесе бұрмалаулар, оған қоса, осы ақпарат негізді түрде алынып, қаржылық есепті дайындау және ұсыну кезінде қаралуы мүмкін еді.

Өткен кезеңдегі қателер қате орын алған кезеңдегі салыстырмалы деректерді қайта есептеу арқылы ретроспективті түрде түзетіледі.

Болжанған несиелік шығындар резервін тану

Компания, 2018 жылы 1 қаңтарда күшіне енген ХҚЕС 9 «Қаржылық құралдар» талаптарына сәйкес, берілген қарыз, сауда және өзге дебиторлық берешекке қатысты болжанған несиелік шығындар резервін мойындады. Осы жұмыс аясында Компания берілген қарыз бен инвестицияның әділ құнының біріккен және қауымдастырылған мекемелерге әсерін де анықтап, берілген аванс пен өзге ағымдағы активтер құрамынан біраз қаржы активтерін бөліп көрсетті.

Сатып алушылармен жасалған келісім – шарттар бойынша түсімді тану

Компания, 2018 жылы 1 қаңтарда күшіне енген ХҚЕС 15 «Сатып алушылармен жасалған келісім – шарттар бойынша түсім» талаптарына сәйкес, 2019 және 2018 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған есеп күндеріне орындалуға тиіс міндеттемелерді орындау дееңгейіннің толықтығын бағалай отырып, сатып алушылармен жасалған келісім – шарттар бойынша түсімді кезең ішінде мойындады. Осы жұмыс аясында Компания, сонымен қатар, алынған аванспен бірге келісім – шарттық активтерді есепке алды.

Еншілес кәсіпорынның міндеттемелері бойынша резервті алып тастау

Компания еншілес кәсіпорынның қарызы бойынша банк алдындағы өзінің кепілдік міндеттемелері шеңберінде бұрын құрылған резервті алып тастады және шартты міндеттемелер ретінде ашты.

Кейінге қалдырылған табыс салығын қайта есептеу

Жоғарыда аталған қателерді қайта есептеу нәтижесінде кейінге қалдырылған салық активі мен табыс салығы бойынша шығындардың теңгерімі қайта қаралды.

3. Салыстырмалы ақпаратты қайта есептеу, жалғасы

(б) 2019 жылдың 31 желтоқсанына қаржылық жағдай жөніндегі жеке есеп

Компанияның 2019 жылдың 31 желтоқсанына жеке қаржылық жағдайы жөніндегі есебінің қателіктері бар баптары және оларды қайта есептеу төмендегі кестеде берілген:

мың теңге	2019, қайта есептеуге дейін	Күтілетін кредиттік зияндар бойынша резервтер	Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсімді тану	Қарыздарды қайта жіктеу	Еншілес кәсіпорынның міндеттемелері бойынша резервті алып тастау	Кейінге қалдырылған табыс салығын қайта есептеу	2019, қайта есептелген
Активтер							
Еншілес, бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар	23,628,456	5,203,605	–	–	–	–	28,832,061
Кейінге қалдырылған салықтық актив	1,719,238	–	–	–	–	(73,774)	1,645,464
Берілген қарыздар – ұзақ мерзімді бөлік	6,698,891	(4,919,742)	–	11,423,054	–	–	13,202,203
Өзге ұзақ мерзімді активтер	417,123	–	–	(416,355)	–	–	768
Берілген аванстар және өзге активтер	57,045,753	–	(1,755,684)	(516,616)	–	–	54,773,453
Сауда және өзге дебиторлық берешек	9,366,007	(29,000)	–	(6,599,777)	–	–	2,737,230
Берілген қарыздар – қысқа мерзімді бөлік	3,890,306	–	–	(3,890,306)	–	–	–
Капитал							
Өтелмеген залал	(12,831,551)	254,863	–	–	687,876	(73,774)	(11,962,586)
Міндеттемелер							
Сауда және өзге кредиторлық берешек	9,850,452	–	–	–	(687,876)	–	9,162,576
Алынған аванстар	60,586,505	–	(1,755,684)	–	–	–	58,830,821

3. Салыстырмалы ақпаратты қайта есептеу, жалғасы

(в) 2018 жылдың 31 желтоқсанына қаржылық жағдай жөніндегі жеке есеп

Компанияның 2018 жылдың 31 желтоқсанына жеке қаржылық жағдайы жөніндегі есебінің қателіктері бар баптары және оларды қайта есептеу төмендегі кестеде берілген:

мың теңге	2018, қайта есептеуге дейін	Күтілетін кредиттік зияндар бойынша резервтер	Қарыздарды қайта жіктеу	Кейінге қалдырылған табыс салығын қайта есептеу	2018, қайта есептелген
Активтер					
Еншілес, бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар	22,777,859	5,393,271	–	–	28,171,130
Кейінге қалдырылған салықтық актив	2,331,062	–	–	930,264	3,261,326
Берілген қарыздар – ұзақ мерзімді бөлік	7,402,795	(7,224,410)	11,527,610	–	11,705,995
Өзге ұзақ мерзімді активтер	477,443	–	(416,355)	–	61,088
Берілген аванстар және өзге активтер	9,034,795	–	(516,616)	–	8,518,179
Сауда және өзге дебиторлық берешек	6,370,459	–	(6,182,560)	–	187,899
Берілген қарыздар – қысқа мерзімді бөлік	4,412,079	–	(4,412,079)	–	–
Капитал					
Өтелмеген залал	(5,683,068)	(1,831,139)	–	930,264	(6,583,943)

(г) 2020 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылға кірістер мен шығыстар және өзге де жиынтық табыс жөніндегі жеке есеп

2019 жылдың 31 желтоқсанда аяқталған жылға кірістер мен шығыстар және басқа да жиынтық кіріс жөніндегі есептің қателіктері бар баптары және оларды қайта есептеу төмендегі кестеде берілген:

мың теңге	2019, қайта есептеуге дейін	Күтілетін кредиттік зияндар бойынша резервтер	Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсімді тану	Еншілес кәсіпорынның міндеттемелері бойынша резервті алып тастау	Кейінге қалдырылған табыс салығын қайта есептеу	2019, қайта есептелген
Табыстар	60,709,295	–	1,755,684	–	–	62,464,979
Өткізудің өзіндік құны	(60,279,258)	–	(1,755,684)	–	–	(62,034,942)
Жалпы әкімшілік шығындар	(2,839,431)	–	–	687,876	–	(2,151,555)
Құнсыздануған болған залалдарды (залал) қалпына келтіру	(3,567,159)	1,113,327	–	–	–	(2,453,832)
Қаржылық шығындар, нетто	(2,245,172)	972,675	–	–	–	(1,272,497)
Табыс салығы бойынша шығын	(611,824)	–	–	–	(1,004,038)	(1,615,862)

4. Табыстар

Бап тіркелген бағалары бар мемлекеттік тапсырыс шарттары бойынша қосарланған мақсаттағы өнімді өткізуден түскен табыстарды қамтиды. Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім туралы егжей – тегжейлі ақпарат келесідей болды:

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
Уақыт бойынша орындау міндеті		
Тауарлар мен қызметтер белгілі бір уақытта беріледі	1,169,318	–
Тауарлар мен қызметтер кезең ішінде беріледі	63,277,782	62,464,979
	64,447,100	**62,464,979**
Шарттар бойынша активтер мен міндеттемелердің қалдықтары		
Шарт бойынша активтер	130,381	–
Орындауға қалған міндеттерге бөлінетін мәміле бағасы		
Бір жылдың ішінде	17,329,646	–

Шарт бойынша активтер 14 – ескертпеде сауда және өзге дебиторлық берешек құрамында ашылған.

5. Өткізудің өзіндік құны

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
Қорлар	44,903,832	27,797,368
Мердігерлік ұйымдардың өндірістік жұмыстары мен қызметтері	17,845,516	34,237,574
	62,749,348	**62,034,942**

6. Жалпы әкімшілік шығындар

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
Жалақы және байланысты салықтар	916,939	836,348
Мердігерлік ұйымдардың қызметтері	339,641	354,826
Басқа салықтар	250,133	247,803
Тозу және амортизация	65,686	80,726
Іссапар және өкілдік шығыстар	36,667	50,006
Өзге	190,208	581,846
	1,799,274	**2,151,555**

7. Құнсызданудан болған залалдарды (залал) қалпына келтіру, нетто

Бап мынадай баптар бойынша құнсызданудан болған залалдарды (залалдарды) қалпына келтіруді қамтиды:

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
Берілген қарыздар	458,013	112,355
Еншілес және қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар	–	(1,234,628)
Берілген аванстар және өзге активтер	–	(1,221,280)
Сауда және өзге дебиторлық берешек	(14,690)	(110,279)
	443,323	**(2,453,832)**

8. Өзге операциялық табыс, нетто

Бап мынадай операциялар бойынша кірістерді (залалдарды) қамтиды:

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
Тұрақсыздық айыбы мен айыппұлдарды есептеу, нетто	(1,602,599)	128,195
Ұзақ мерзімді активтердің шығуы, нетто	1,771,651	39,636
	169,052	**167,831**

2020 жылғы айыпақы мен айыппұлға 1,413,140 мың теңге мөлшеріндегі тапсырыс берушілермен жасалған келісім – шарттар бойынша үнемдеуді қайтаруды реттеу резервіне арналған шығындар, 460,796 мың теңге мөлшеріндегі мерзімі өткен қарыз бойынша өсімақы, 118,783 мың теңге салық төлемдері, сондай – ақ, 390,120 мың теңге мөлшеріндегі «КазИнж Электроникс» ЖШС қатысу үлесін беру келісім шарттарын бұзғаны үшін айыпақы бойынша табыстар жатады.

Ұзақ мерзімді активтердің істен шығуынан болған табыс құрамына 1,333,664 мың теңге мөлшеріндегі «Қазақстандық авиациялық индустрия» ЖШС қатысу үлесін сатудан болған табыс, сонымен қатар, 407,080 мың теңге мөлшеріндегі «КАМАЗ – Инжиниринг» АҚ қатысу үлесін сатудан болған шығын жатады.

9. Қаржылық шығындар, нетто

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
Қаржылық кірістер		
Берілген қарыздар бойынша сыйақылар жөніндегі кірістер	642,205	753,453
Берілген қарыздар бойынша дисконт амортизациясы	1,215,718	980,361
Кепілдік міндеттемелері бойынша дисконт амортизациясы	204	1,527
Алынған қарыздар бойынша дисконтты есептеу	200,850	–
Депозиттер бойынша сыйақылар	471,526	310,138
Мемлекеттік субсидия	452,876	455,392
	2,983,379	2,500,871
Қаржылық шығындар		
Алынған қарыздар бойынша сыйақылар жөніндегі шығыстар	(3,712,644)	(3,317,976)
Алынған қарыздар бойынша дисконт амортизациясы	(452,876)	(455,392)
	(4,165,520)	(3,773,368)
	(1,182,141)	**(1,272,497)**

10. Табыс салығы

(а) Табыс салығы бойынша үнем (шығын)

Табыс салығы бойынша үнем (шығындарға) келесі жатады:

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
Корпоративтік табыс салығы	–	–
Мерзімді айырманың пайда болуы мен қалпына келуі	201,325	(1,615,862)
Табыс салығы бойынша үнем (шығын)	**201,325**	**(1,615,862)**

Салық заңнамасы бекіткен мөлшерлеме бойынша салық салуға дейінгі бухгалтерлік кіріске (залалға) қолданылатын табыс салығын және табыс салығының тиімді мөлшерлемесі бойынша табыс салығының шығындарын салыстыру төменде көрсетілген:

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
Салық салынғанға дейінгі табыс (шығын)	**993,727**	**(3,761,084)**
Табыс салығының мөлшерлемесі	20.0%	20.0%
Қолданылатын мөлшерлеме бойынша есептелген табыс салығы	(198,745)	752,217
Салық салынбайтын кірістер (азайтылмайтын шығындар)	400,070	(2,368,079)
Салық салынғанға дейінгі табыс (шығын)	**201,325**	**(1,615,862)**
Табыс салығының тиімді мөлшерлемесі	20.3%	43.0%

(ә) Кейінге қалдырылған салық активтері (міндеттері)

Қаржылық есептілікте көрсетілген кейінге қалдырылған салық активтерінің (міндеттемелерінің) сомалары:

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар	(10,201)	(22,088)
Берілген қарыздар	1,252,922	1,626,827
Сауда және өзге дебиторлық берешек	26,964	26,428
Қарыздар	(40,170)	–
Кепілдік міндеттемелері және төлеуге салынатын салықтар	516,320	14,297
Ауыстырылатын салық шығындары	100,954	–
	1,846,789	**1,645,464**

10. Табыс салығы, жалғасы

Қаржылық есептіліктегі кейінге қалдырылған салық активінің (міндеттемесінің) қозғалысы:

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
1 қаңтарға	1,645,464	3,261,326
Кірістерге (шығыстарға) жатқызылды	201,325	(1,615,862)
31 желтоқсанға	**1,846,789**	**1,645,464**

11. Еншілес, бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар

Инвестицияның бастапқы құнының қозғалысы келесідей:

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
1 қаңтарға	28,832,061	28,171,130
Ақшалай жарналар	1,827,265	1,500,000
Ақшалай емес жарналар	1,168,834	–
Берілген қарыздардың дисконты	(195,794)	643,287
Жалпы бақылаудағы кәсіпорындардың түсімі	27,845,931	–
Шығуы	(157,665)	(247,728)
Сатуға арналған активтерден аударым	429,789	–
Құнсыздану	–	(1,234,628)
31 желтоқсанға	**59,750,421**	**28,832,061**

2020 жылы Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысына сәйкес құны 27,845,931 мың теңге болатын «Қазтехнология» АҚ акцияларының 100% пакеті компания акцияларының эмиссиясын төлеуге берілді.

Компанияның 31 желтоқсанға Қазақстан Республикасының машина жасау саласының еншілес, бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындарындағы мынадай қатысу үлестері болды:

	2020	2019
Еншілес кәсіпорындар		
«Семей инжиниринг» АҚ	100.0%	100.0%
«Тыныс» АҚ	99.2%	99.2%
«С. М. Киров зауыты» АҚ	98.9%	98.9%
«Петропавл ауыр машина жасау зауыты» АҚ	100.0%	100.0%
«Орал «Зенит»зауыты» АҚ	95.4%	95.4%
«Машина жасау зауыты» АҚ С. М. Киров»	97.7%	97.7%
«Мұнаймаш» АҚ	52.0%	52.0%
«Семей машина жасау зауыты» АҚ	99.4%	99.4%
«Қазтехнологиялар» АҚ	100.0%	0.0%
«Гидроприбор» ҒЗИ» АҚ	90.0%	90.0%
«КИ 811 – ші автожөндеу зауыты» АҚ	100.0%	100.0%
«Research & Development центр» ЖШС	100.0%	100.0%
«КазИнж Электроникс» ЖШС	100.0%	0.0%
Бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындар		
«Қазақстан авиациялық индустриясы» ЖШС	50.0%	50.0%
«Қазақстан ASELSAN инжиниринг» ЖШС	50.0%	50.0%
«Еврокоптер Қазақстан инжиниринг» ЖШС	50.0%	50.0%
«Каз – СТ Инжиниринг Бастау» ЖШС	49.0%	49.0%
«Индра Қазақстан инжиниринг» ЖШС	49.0%	49.0%
«КАМАЗ – Инжиниринг» АҚ	0.0%	25.0%
«Қазақстан инжиниринг Дистрибьюшн» ЖШС	0.0%	49.0%

12. Берілген қарыздар

Бап айналым қаражатын толықтыруға және сыйақының төмендетілген мөлшерлемелері бойынша инвестициялық жобаларды іске асыруға компанияның еншілес және қауымдасқан кәсіпорындарына берілген қарыздарды қамтиды. 2020 жылғы қазанда Компания 2025 жылғы қарашаға дейін еншілес кәсіпорындардың өтелмеген дивидендтерін төлеу кестесін бекітті, олар да берілген қарыздар ретінде жіктелді.

Көрсетілген қарыздар оларды беру сәтіндегі қарыздардың әділ құнын көрсететін болашақ ақша ағындарының таза келтірілген құнына дейін 12.2% ставка бойынша дисконтталды. Бастапқы тану кезінде тиісті дисконт еншілес, бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар құнына жатқызылды.

Күтілетін кредиттік шығындар бойынша берілген қарыздар мен резервтің амортизацияланған құнының қозғалысы былайша берілген:

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
Номиналды құны		
1 қаңтарға	21,336,336	20,289,557
Берілген қарыздар	571,387	438,081
Есептелген пайыздар	642,205	753,453
Қарыздарды қайтару (алынған дивидендтерді қоса алғанда)	(2,100,829)	(1,045,380)
Ақшалай емес операциялар	(1,089,426)	900,625
31 желтоқсанға	19,359,673	21,336,336
Бастапқы тану кезіндегі Дисконт		
1 қаңтарға	(6,415,350)	(6,752,424)
Дисконт	195,794	(643,287)
Дисконт амортизациясы	1,215,718	980,361
31 желтоқсанға	(5,003,838)	(6,415,350)
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша Резерв		
1 қаңтарға	(1,718,783)	(1,831,138)
Қалпына келтірілді	458,013	112,355
31 желтоқсанға	(1,260,770)	(1,718,783)
Баланстық құны	**13,095,065**	**13,202,203**

13. Берілген аванстар және өзге активтер

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
Берілген аванстар	20,319,287	56,004,104
Басқа салықтар бойынша алдын ала төлем	13,634	3,452
Өзге	1,234,544	5,228
	21,567,465	56,012,784
Активтердің құнсыздануы бойынша резервтер	(1,235,391)	(1,239,331)
	20,332,074	**54,773,453**

Активтердің құнсыздануы бойынша резервтің өзгеруі былайша берілген:

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
1 қаңтарға	1,239,331	58,719
Есептелген	–	1,221,280
Есептен шығарылды	(3,940)	(40,668)
31 желтоқсанға	**1,235,391**	**1,239,331**

14. Сауда және өзге дебиторлық берешек

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
Сауда дебиторлық берешегі	4,158,094	2,700,527
Шарт бойынша активтер	130,381	–
Басқа да дебиторлық берешек	56,219	168,841
	4,344,694	2,869,368
Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв	(146,355)	(132,138)
	4,198,339	**2,737,230**

Күтілетін кредиттік шығындар бойынша резервтің өзгеруі былайша берілген:

мың теңге	2020	2019
1 қаңтарға	132,138	21,859
Есептелген	14,690	110,279
Есептен шығарылды	(473)	–
31 желтоқсанға	**146,355**	**132,138**

15. Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері

мың теңге	2020	2019
Өтеу мерзімі үш айдан аз банктік депозиттер	19,588,851	–
Ағымдағы банктік шоттардағы ақша қаражаты	12,014	3,768,838
	19,600,865	**3,768,838**

16. Сатуға арналған активтер

Мақала жекешелендіру бағдарламасына енгізілген қауымдасқан кәсіпорындардағы қатысу үлестерімен ұсынылған. Сатуға арналған активтердің қозғалысы келесідей:

мың теңге	2020	2019
1 қаңтарға	4,301,567	4,301,567
Еншілес кәсіпорындарға инвестицияларға аудару	(429,789)	–
Негізгі құралдардан аудару	80,748	–
Шығуы	(3,851,324)	–
31 желтоқсанға	**101,202**	**4,301,567**

Компания сатып алушының төлем кестесін бұзғанына байланысты 2018 жылдың 15 қазанындағы «КазИнж Электроникс» ЖШС 100% қатысу үлесін сату жайлы алдын ала келісім – шартты жойды. Нәтижесінде, Компания бұл активті сатуға арналған актив ретінде жіктеуді тоқтатып, еншілес мекемелерге жасалған инвестиция құрамына енгізді.

Шығару есебіне 2018 жылдың 27 шілдесіндегі сатып алушымен жасалған алдын ала келісім – шартқа сәйкес мәміленің толық құнын төлеу арқылы «Қазақстандық авиациялық индустрия» ЖШС 50% қатысу үлесін беру кіреді.

17. Капитал

(а) Акционерлік капитал

2020 жылдың 31 желтоқсанына Компанияның жарияланған, шығарылған және толықтай төленген жарғылық капиталы номиналды құны 1,000 теңге тұратын 57,118,832 акция (2019: 26,276,802) көлеміндегі жай акциялардан тұрған. Бұл ретте 2020 жылғы 888,505 акцияның ақшасыз төлемі тіркеуден өтпеген.

2020 жыл ішінде Компания номиналды құны 1,000 теңге тұратын 30,842,030 жай акция (2019: 1,500,000) орналастырған, оны жалғыз акционер сатып алған. Акцияларды шығарудан болған ақшалай түсім 2,715,570 мың теңгені (2019: 1,500,000 мың теңге) құрады. Акция үшін ақшасыз есептесуге 280,529 мың теңге мөлшеріндегі материалды құндылықтарды беру арқылы эмиссияға төлем жасау және 21(д) ескертуінде көрсетілгендей құны 27,845,931 мың теңге тұратын «Қазтехнологиялар» АҚ акцияла пакетін беру жатады (2019: ноль).

17. Капитал, жалғасы

(ә) Дивидендтер

Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес, Компанияның бөлінетін резерві ХҚЕС сәйкес дайындалған оның қаржылық есебі бойынша Компанияның бөлінбеген табысынан немесе көшірілетін шығын болған жағдайда кезең ішіндегі табыстан аса алмайды. Егер ол капиталдың жетіспеушілігіне немесе Компанияның дәрменсіздігіне әкелетін болса, бөлу жүзеге аспайды.

(б) Акцияға кіріс (шығын)

ХБЕС 33 «Акциядағы табыс» 4 т. сәйкес Компания акцияға табысты (шығынды) өзінің шоғырландырылған қаржылық есебінде көрсетеді. 2(а) ескертуінде баяндалғандай, ХҚЕС сәйкес дайындалған Компанияның шоғырландырылған қаржылық есебі жеке шығарылған және KASE сайтында қолжетімді.

(в) Акцияның теңгерімдік құны

Бір ақцияға есептелген негізгі табыс (шығын) жай акция иегерлеріне арналған жылдық таза табысты кезең ішіндегі айналымда болған жай акциялардың орташа өлшемді санына бөлу арқылы анықталады:

мың теңге (егер басқаша көрсетілмесе)	2020	2019
Активтер	119,688,619	109,895,956
Материалдық емес активтер	(74,232)	(78,887)
Міндеттемелер	(72,924,915)	(95,169,334)
Таза активтер	46,689,472	14,647,735
Жай акциялардың саны, дана	50,383,329	26,276,802
Акцияның теңгерімдік құны, теңге	**926.68**	**557.44**

18. Қарыздар

мың теңге	Өтеу мерзімі	Пайыздық мөлшерлеме	2020	2019
Қазақстан Халық банкі» АҚ	2021	12 – 13%	22,044,239	21,798,184
«Самұрық – Қазына» АҚ	2021	4%	5,588,434	5,375,315
			27,632,673	**27,173,499**

2013 жылы Компания еншілес мекемелердің инвестициялық бағдарламаларын қаржыландыру мақсатында 200,000 мың АҚШ доллары көлемінде евробондтар шығарды. 2016 жылы ұлттық валютаның девальвациялану нәтижесінде Компания 26,200,000 мың теңге мөлшерінде «Қазақстан Халық банкі» АҚ (бұдан әрі – «Банк») несиелік желі арқылы осы борышты қайта қаржыландырды. 2020 жылдың желтоқсанында банк 6,554,807 мың теңге көлемінде мерзімі өткен сыйақыны негізгі борыш есебіне жеңілдікті сыйақы мөлшерлемесі бойынша 2021 жылдың 1 наурызына дейін құрылымын қайта өзгертті. Аталған қарыз берілген сәттегі қарыздың әділ құнын көрсететін келешектегі ақша ағымдарының келтірілген құнына дейін 11,3% мөлшерлемесі бойынша дисконтталды. Осы дисконт алғашқы тануда табыс пен шығыс туралы есепте қаржылық табыс деп көрсетілген. 2021 жылдың мамыр айында Компания қосымша келісімге қол қойды және қарыз бен есептелген пайызды өтеу мерзімін 2021 жылдың тамыз айына дейін ұзартты.

Қарыздар қозғалысы

мың теңге	2020	2019
Номиналды құны		
1 қаңтарға	27,173,499	26,660,096
Негізгі борышты өтеу	(3,052,620)	(1,559,276)
Есептелген пайыздар	3,712,644	3,317,976
Төленген пайыздар	–	(1,268,832)
Ақшалай емес операциялар	–	23,535
31 желтоқсанға	27,833,523	27,173,499
Бастапқы тану кезіндегі Дисконт		
1 қаңтарға	–	(723,503)
Дисконт	(200,850)	723,503
31 желтоқсанға	(200,850)	–
Баланстық құны	**27,632,673**	**27,173,499**

18. Қарыздар, жалғасы

Мемлекеттік субсидиялар бойынша кіріс

2017 жылдың шілде айында Компания қарыз бойынша мерзімі өткен берешекті өтеу үшін «Самұрық – Қазына» Ұлттық әл – ауқат қоры» АҚ 5,300,000 мың теңге көлемінде пайызсыз қаржылай көмек алды. 2018 жылы шілде айында жылдық мөлшерлемесі 4,0% және 2021 жылдың желтоқсанына дейін қайта қаралған өтеу кестесі бар несиелік келісім – шарт жасалды. Компания келісім – шарттың төлем кестесін орындамады және 2019 жылы борыш қысқа мерзімді міндеттемелер құрамына енді.

Мемлекеттік бағдарлама аясында берілген нарық мөлшерлемесінен төмен 2020 жылы 452,876 мың теңге мөлшеріндегі осы қарыздың пайдалық әсері (2019: 455,392 мың теңге) қаржылық шығындар құрамында есептелді (9 ескертуді қараңыз).

19. Сауда және өзге кредиторлық берешек

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
Сауда кредиторлық берешек	6,585,218	8,338,432
Қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер	60,583	71,489
Өзге	19,709	515,511
Кредиторлық берешек құрамындағы қаржы құралдары	6,665,510	8,925,432
Өзге де салықтар және төлеуге міндетті төлемдер	1,266,577	239,582
	7,932,087	**9,165,014**
Ұзақ мерзімді бөлік	–	2,438
Ағымдағы бөлім	7,932,087	9,162,576

20. Кепілдік міндеттемелері

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
Тапсырыс берушілермен жасалған шарттар бойынша үнемдеуді қайтаруды реттеу	1,964,204	–
Мерзімі өткен қарыз бойынша өсімпұл	532,796	–
Бағалау міндеттемелерінің құрамындағы қаржы құралдары	2,497,000	–
Салықтық міндеттемелер бойынша өсімпұлдар	118,783	–
	2,615,783	–

21. Алынған аванстар

Бап сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша жұмыстарды орындауға және дайын өнімді жеткізуге алынған аванстарды қамтиды.

22. Операциялық қызметтен түскен ақшалай қаражаттардың таза түсімімен (шығысымен) салық салынғанға дейінгі шығынды салыстырып тексеру

мың теңге	Ескертпе	2020	2019, қайта есептелген
Салық салынғанға дейінгі табыс (шығын)		**993,727**	**(3,761,084)**
Түзетулер:			
Құнсыздануdan болған залалдарды қалпына келтіру (залал)	7	(443,323)	2,453,832
Қаржылық шығындар, нетто	9	1,182,141	1,272,497
Тозу және амортизация		65,686	80,726
(Кіріс) айналымнан тыс активтерден шығу шығыны		(1,535,104)	18,781
Дивидендтер бойынша кірістер		(1,687,403)	(1,518,859)
Бағамдық айырмадан қолданылмаған залал (кіріс)		22,388	(73)
Айналымдағы капиталдың өзгеруіне дейінгі операциялық қызмет бойынша ақша қаражаттарының қозғалысы		**(1,401,888)**	**(1,454,180)**
Тауар – материалдық қорлардың азаюы (ұлғаюы)		2,194	(3,167)
Берілген аванстарды және басқа да ағымдағы активтерді азайту (ұлғайту)		34,441,379	(47,476,554)
Сауда және басқа да дебиторлық берешектің ұлғаюы		211,768	(2,564,021)
Кепілдік міндеттемелерін ұлғайту		2,615,783	–
(Азайту) алынған аванстардың ұлғаюы		(24,245,757)	48,835,097
Сауда және өзге де кредиторлық берешекті ұлғайту		2,733,484	2,209,728
Операциялық қызметтен пайыздар мен табыс салығын төлеуге дейінгі ақша қаражаты		**14,356,963**	**(453,097)**

Ақшасыз операциялар

Компания келесі ақшалай емес операцияларды жүргізді:

мың теңге	Ескертпе	2020	2019
Жалпы бақылаудағы ұйымдардың акцияларын беру	17(а)	27,845,931	–
Акционерлік капиталға жарналар	17(а)	1,168,834	–
Берілген қарыздар мен кредиторлық берешекті өзара есепке алу	12	(1,089,426)	900,625
Берілген заемдар бойынша дисконтты тану	12	195,794	(643,287)
Бастапқы тану кезіндегі Дисконт	18	(200,850)	723,503
Алынған және дебиторлық берешектің қарыздарын өзара есепке алу	18	–	23,535

23. Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты, жалғасы

(а) Шолу

Қаржы құралдарын пайдалану Компанияны тәуекелдің мынадай түрлеріне әкеледі:

- несиелік тәуекел;
- өтімділік тәуекелі;
- нарықтық тәуекел.

Компания басшылығы тәуекелдерді басқару жүйесін ұйымдастыру және осы жүйенің жұмысын қадағалау үшін толығымен жауап береді.

Компанияның тәуекелдерді басқару саясаты Компанияға әсері тиетін тәуекелдерді анықтауға және талдауға, қолайлы тәуекелдік шектерін және тиісті бақылау тетіктерін белгілеуге, сондай – ақ тәуекелдерді бақылауға және белгілі бір шектеулерді сақтауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару саясаты мен жүйелері нарық жағдайында және Компанияның операциялары өзгеруіне байланысты өзгерістердің қажеттігін анықтау үшін үнемі қайта қаралады.

Компания барлық қызметкерлері өздерінің рөлі мен жауапкершілігін түсінетін тәртіпті және тиімді басқару жүйесін құру үшін оқыту мен басқарудың стандарттары мен рәсімдерін белгілейді.

Компания басшылығы компанияның тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдеріне сәйкестігін бақылап отырады және Компанияға әсер ететін тәуекелдерге қатысы бар тәуекелдерді басқару жүйесінің сәйкес келетіндігін талдайды.

23. Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты, жалғасы

(ә) Қаржы активтері мен міндеттемелерінің санаттары мен әділ құны

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің санаттары

мың теңге	Ескертпе	2020	2019, қайта есептелген
Амортизацияланған құнымен бағаланатын қаржылық активтер			
Берілген қарыздар	12	13,095,065	13,202,203
Сауда және өзге дебиторлық берешек	14	4,198,339	2,737,230
Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері	15	19,600,865	3,768,838
		36,894,269	**19,708,271**
Амортизацияланған құнымен бағаланатын қаржылық міндеттемелер			
Қарыздар	18	(27,632,673)	(27,173,499)
Сауда және өзге кредиторлық берешек	19	(6,665,510)	(8,925,432)
Кепілдік міндеттемелері	20	(2,497,000)	–
		(36,795,183)	**(36,098,931)**

Әділ құны

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құны олардың теңгерімдік құнына тең.

(б) Несиелік тәуекел

Несие тәуекелі – бұл қаржы құралы бойынша сатып алушы немесе контрагенттің келісім – шарттық міндеттемелерін орындауымен болатын Компанияда қаржы шығынының туындау тәуекелі. Бұл тәуекел негізінен Компанияның өзге қаржылық активтер, сауда және басқа да дебиторлық берешекке және ақшалай қаражатқа байланысты.

Қаржы активтерінің теңгерімдік құны несиелік тәуекелге бейімділіктің ең жоғарғы белгісі бола алады. 31 желтоқсандағы несиелік тәуекелге бейімділіктің ең жоғарғы белгісі төмендегідей:

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
Берілген қарыздар	13,095,065	13,202,203
Сауда және өзге дебиторлық берешек	4,198,339	2,737,230
Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері	19,600,865	3,768,838
	36,894,269	**19,708,271**

Берілген қарыздар

Берілген қарыздар қауымдасқан компанияның берешегімен берілген. Осындай қарыздарды беру туралы шешім қабылдаған кезде топ осы қарыздар бойынша жалпы кредиттік тәуекел Компанияның бөлінетін резервтерінен аспайтынына көз жеткізу үшін талдау жүргізеді.

Компанияның кредиттік тәуекелге ұшырауы толығымен Қазақстандағы дебиторларға жатады.

Компания қарыз беру сәтінде берілген қарыздардың құнсыздануына бағалау резервін құрады, ол күтілетін кредиттік шығындар шамасының есептік бағасын білдіреді. 31 желтоқсанға төлем мерзімі бойынша қарыздар:

мың теңге	2020	2019, қайта есептелген
Мерзімі өткен	19,359,673	21,336,336
Күтілетін шығындар пайызы	32%	38%
Құнсыздану	6,264,608	8,134,133

Сауда және өзге дебиторлық берешек

Компанияның несиелік тәуекелге бейімділігі негізінен әрбір сатып алушының жеке сипаттамаларына байланысты болады. Бұл сауда дебиторлық берешек бөліп төлеу шарты бойынша жұмыс істейтін сатып алушыларға жатады. Компания күмәнді қарыздарды азайту үшін дебиторлық берешекті тұрақты түрде бақылайды.

Компанияның кредиттік тәуекелге ұшырауы толығымен Қазақстандағы сатып алушыларға жатады.

23. Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Компанияның кредиттік тәуекелге ұшырауы толығымен Қазақстандағы сатып алушыларға жатады. 2020 жылы Компания кірістерінің 100% (2019: 100%) мемлекеттік қорғаныс тапсырыстарына тиесілі болды. Бұл тапсырыстарға тәуелділік айтарлықтай және олар жоғалған жағдайда мүмкін болатын теріс салдарлар айтарлықтай болуы мүмкін.

Компанияның дебиторлық берешектің құнсыздануына қатысты резервті болжалды несиелік шығындардың көлемін есептік бағалау негізінде құрады. 31 желтоқсандағы пайда болу мерзімі бойынша сауда берешегі:

мың теңге	Барлығы	Болжамды залал пайызы	Құнсыздану
2020			
Мерзімі өтпеген	3,460,330	1%	28,940
270 күннен астам	884,364	13%	117,415
	4,344,694	**3%**	**146,355**
2019, қайта есептелген			
Мерзімі өтпеген	181,995	8%	14,724
270 күннен астам	2,687,373	4%	117,414
	2,869,368	**5%**	**132,138**

Ақша қаражаты және банк депозиттері

Ақша қаражаты мен банк депозиттеріне қатысты кредиттік тәуекелді Компания басшылығы компанияның саясатына сәйкес қадағалап, бақылайды. Бос ақша қаражаты Fitch Ratings мынадай кредиттік рейтингтері бар қазақстандық банктерде белгіленген шектерде орналастырылады:

мың теңге	2020	2019
«BBB –» рейтингтері»	19,588,857	–
«BB+» – тен «BB – » – ке дейінгі рейтингтер	142	68
«B+» – тен «B – » – ке дейінгі рейтингтер	11,866	3,768,770
	19,600,865	**3,768,838**

Бұл саясат кредиттік тәуекелдің шоғырлануын төмендетуге және банктер өздерінің шарттық міндеттемелерін орындамаған кезде ықтимал қаржылық ысыраптарды барынша азайтуға бағытталған. Есепті күндердегі ақша қаражатының құнсыздануына арналған ықтимал резерв елеусіз болды.

(в) Өтімділік тәуекелі

Компания өтімділік тәуекелін болжанған ақшалай қаражат ағындарын қадағалау арқылы басқарады және активтерді бөліп – бөліп сатып алу арқылы одан әрі қаржыландыру және икемділік арасындағы теңгерімді сақтайды.

Қаржы міндеттемелерін өтеу мерзімдері

Төмендегі кестеде есептік күн мен келісімдік өтеу күні кезеңдеріне негізделген өтеу мерзімі бар тиісті топтардағы жиынтық негізде өтелетін Компанияның қаржылық міндеттемелерінің талдауы көрсетілген:

мың теңге	3 айдан кем	3 айдан 12 айға дейін	Барлығы
2020			
Қарыздар	27,997,463	–	27,997,463
Кепілдік міндеттемелері	2,497,000	–	2,497,000
Сауда және өзге кредиторлық берешек	6,764,584	19,708	6,784,292
	37,259,047	**19,708**	**37,278,755**
2019, қайта есептелген			
Қарыздар	–	27,173,499	27,173,499
Сауда және өзге кредиторлық берешек	8,409,921	515,511	8,925,432
	8,409,921	**27,689,010**	**36,098,931**

Қарыздар есепті күнге қолданыстағы пайыздық мөлшерлемелер негізінде есептелген күтілетін болашақ пайыздық төлемдерді қамтиды.

23. Цели и политика управления финансовыми рисками, продолжение

(г) Баға тәуекелі

Компания тауарларды (қызметтерді) сатудан кейін бағаның өзгеруіне түзету енгізбеу арқылы келісім – шарттар жасайды, сондықтан нарықтық тәуекелге бейім емес.

(ғ) Пайыздық мөлшерлеме тәуекелі

Компания өзгермелі пайыздық мөлшерлемесі бар қаржы құралдары жоқ және ол пайыздық мөлшерлеме тәуекеліне бейімді емес.

(д) Валюта тәуекелі

Есепті күндерде компанияда оның функционалды валютасынан басқа маңызды қаржы құралдары жоқ және ол валюталық тәуекелге ұшырамайды.

(е) Капиталды басқару

Капиталды басқаруға қатысты Компанияның негізге мақсаты – Компанияның шаруашылық қызметін қауіпсіздікпен қамтамасыз ету және үздіксіз негізде жүргізу, сондай – ақ, Компания капиталы құнын төмендету арқылы иегерлер мен басқа мүдделі тараптардың табысын өсіру үшін капиталдың оңтайлы құрылымын сақтау. Компанияның жалпы саясаты 2019 жылдан бері өзгермеген.

24. Шартты және әлеуетті міндеттемелер

(а) Қазақстандағы салық салудағы шартты міндеттемелер

Салық заңнамасын түсіндірудегі белгісіздік

Компания өзінің салық міндеттемелеріне байланысты белгісіздікке бейім. Қазақстандағы салық заңнамасы мен салық практикасы үздіксіз жетілдіріліп отырады және сондықтан ретроспективті түрде қолданылуы мүмкін өзгерістер мен түрлі түсіндірулерге бейім.

Компания басшылығының заңнаманы Компанияның мәмілелері мен қызметін түсіндіруі салық органдарын түсіндірмелерімен сәйкес келмеуі мүмкін. Нәтижесінде, мәмілелер мен операциялар тиісті салық органдары тарапынан наразылық тудыруы мүмкін, бұл өз кезегінде Компанияның қаржылық жағдайына және оның қызметінің нәтижелеріне елеулі теріс әсер етуі ықтималы Компаниядан қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдарды өндіріп алуға әкелуі мүмкін.

Қосымша салық салу кезеңі

Қазақстандағы салық органдары тиісті салық кезеңінің аяқталуынан кейінгі үш немесе бес жыл ішінде қосымша салықтарды өндіріп алуға құқылы. Салық заңнамасында көзделген жағдайларда бұл мерзім үш жылға ұзартылуы мүмкін.

Ықтимал қосымша салық міндеттемелері

Басшылық Компанияның Қазақстанда қолданыстағы салық заңнамасының талаптарына, сондай – ақ оның қызметіне әсер ететін шарттардың салықтық шарттарына сәйкес келетінін және сондықтан да қосымша салық міндеттемелері туындамайтындығына сенеді. Соған қарамастан, жоғарыда айтылған себептер бойынша, тиісті салық органдарының келісімшарттық ережелер мен салық заңнамасының талаптарын басқаша түсіндіру қаупі сақталады.

Нәтижесінде қосымша салық міндеттемелері туындауы мүмкін. Алайда, жоғарыда сипатталған кез – келген белгісіздік салдарынан ықтимал қосымша салық міндеттемелерін есептеу кезінде, басшылық салықтық міндеттемелердің қаржылық әсерін, сондай – ақ Компанияның төлеуге міндетті айыппұлдар мен өсімпұлдарды бағалауы орынсыз.

(ә) Сақтандыру

Қазақстан Республикасының сақтандыру нарығы даму сатысында, ал басқа елдерде кеңінен таралған көптеген сақтандыру түрлері Қазақстанда әлі де қол жетімді емес. Қолданыстағы сақтандыру елеулі шығындар болған жағдайда толық өтемді қамтамасыз етпейді.

24. Шартты және әлеуетті міндеттемелер, жалғасы

(б) Соттық қуынымдар

Әдеттегі қызмет барысында Компанияға қарсы соттық қуынымдар орын алуы мүмкін. Басшылық осындай әрекеттер мен талаптардан туындайтын түпкілікті жауапкершілік, егер болса, Компанияның қаржылық жағдайына және нәтижелеріне әсер ететін жағымсыз салдарға әкеп соқтырмайды деп санайды. 2020 жылдың 31 желтоқсанына Компания қандай да бір елеулі сот ісін жүргізуінде қатысқан жоқ.

(в) Капитал шығындары бойынша міндеттемелер

Компанияда негізгі құралдарды сатып алуға қатысты күрделі шығындар бойынша елеулі міндеттемелер жоқ.

25. Байланысты тараптармен жасалған операциялар

Байланысты Тараптар мыналарды қамтиды:

- Негізгі басшылар.
- Еншілес кәсіпорындар.
- Бірлескен және Қауымдасқан кәсіпорындар.
- Мемлекеттік органдар мен ұйымдар.

(а) Басшылық сыйақысы

мың теңге	2020	2019
Лауазымды тұлғалардың саны	15	13
Қызметкерлерге қысқа мерзімді сыйақылар	110,517	94,064

Негізгі басшылар алған сыйақылар әкімшілік шығыстардың бір бөлігі ретінде жалақы шығындарына кіреді (6 ескертпені қараңыз).

(ә) Байланысты тараптармен жасалған операциялар

Компания бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындармен келесі операциялар және олар бойынша қалдықтар болды:

мың теңге	Еншілес кәсіпорындар.	Қауымдасқан кәсіпорындар
2020		
Операциялар		
Сатып алу	(20,127,768)	(448,222)
Алынған қарыздар	1,047,485	166,106
Қалдықтар		
Берілген қарыздар және дебиторлық берешек	16,858,745	5,790,011
Күмәнді берешек бойынша резервтер	(5,665,703)	(701,231)
Қарыздар және кредиторлық береше	(4,142,246)	(2,923,985)
2019		
Операциялар		
Сатып алу	(12,179,920)	(22,387,131)
Алынған қарыздар	1,925,808	166,350
Қалдықтар		
Берілген қарыздар және дебиторлық берешек	25,026,239	13,835,248
Күмәнді берешек бойынша резервтер	(7,145,572)	(1,090,887)
Қарыздар және кредиторлық береше	(3,630,730)	(96,670)

25. Байланысты тараптармен жасалған операциялар, жалғасы

(б) Мемлекетпен байланысты ұйымдармен операциялар

Компания тауарларды жеткізуді жүзеге асырды және компанияға айтарлықтай әсер ететін келесі мемлекеттік органдар мен ұйымдардан қаржылық қызметтер алды:

мың теңге	2020	2019
Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігі	39,489,736	47,140,521
Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігі	19,923,614	–
Самұрық – Қазына	(213,118)	(214,302)
Қазақстан Республикасы Қорғаныс Министрлігі	2,882,350	5,043,786
Қазақстан Республикасы Еңбек және әлеуметтік қорғау министрлігі,	1,169,318	–

(в) Байланысты тараптармен жасалған операциялардың шарттары

Байланысты тараптармен жасалатын операциялардың бағасының жасалуы операция сипатына қарай тұрақты негізде анықталады.

26. Қаржылық есеп саясатының негізгі ережелері

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде Компания келесі негізгі есеп саясатын дәйекті түрде қолданды:

(а) Шетел валютасындағы операциялар

Шетел валютасындағы операциялар Компанияның функционалдық валютасына осы операцияларды жүргізу күніндегі айырбастау бағамы бойынша аударылады. Есептік күндегі шетел валютасында көрсетілген ақшалай активтер мен міндеттемелер есептік күнде әрекет еткен айырбастау бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасында көрсетілген әділ құны бойынша бағаланатын ақшалай емес активтер мен міндеттемелер әділ құн анықталған күні, ал операция жасалған күнгі тарихи құн бойынша бағаланған бағам бойынша функционалдық валютаға ауыстырылады. Операция жасалған күнгі бағам бойынша қайта есептеу, сондай – ақ есептік күндегі бағам бойынша ақша активтері мен міндеттемелерді қайта есептеу кезіндегі айырбастау бағамдары кіріс пен шығыс туралы есепте көрсетіледі.

Жеке қаржылық есептілікті дайындау барысында келесі валюта бағамдары қолданылды:

	2020		2019	
	Жыл соңы	Орта	Жыл соңы	Орта
АҚШ доллары	420.91	412.95	381.18	382.75
Ресей рублі	5.65	5.73	6.17	5.92

(ә) Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар

Мойындау және есеп жүргізу

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар нысандары жинақталған тозу мен құнсызданудан болған шығындарды шегеруден кейінгі сатып алу құны бойынша көрсетіледі.

Құн құрамына активті сатып алуға тікелей байланысты шығындар кіреді. Шаруашылық тәсілмен жасалған немесе салынған активтердің құнына материалдар мен тікелей жұмыс күшінің құны, активті қолдану мақсатында жұмыс жағдайына келтіруге тікелей байланысты кез – келген басқа шығындар, сонымен қатар, заттарғы демонтаж және жоюға, қолданыстағы алаңды қалпына келтіруге және қарыздар қатысты шығындар мен қарыздар бойынша капиталданған шығындар жатады. Тиісті жабдықтың функционалды ажырамас бөлігі болып табылатын сатып алынатын бағдарламалық жасақтама осы жабдықтың құнына капиталдандырылады.

Егер жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың құрамы әртүрлі пайдалы қызмет мерзімінен тұратын жекелеген құрамдас бөліктерден тұрса, олардың әрқайсысы негізгі құралдардың жекелеген нысаны (маңызды құрамдас бөлігі) ретінде есепке алынады.

Негізгі жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың нысанының шығып қалуы кезіндегі табыс немесе шығынның кез – келген сомасы оның теңгерімдік құнымен шығып қалудағы түсімді салыстыру арқылы анықталады және таза табыстың немесе шығын құрамында «басқа кірістер» немесе «басқа шығындар» жолында нетто – негіз ретінде танылады.

26. Қаржылық есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Кейінгі шығындар

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың бір бөлшегін (елеулі құрамдас бөлігін) ауыстыруға байланысты шығындар, егер Компанияда осы бөлікке байланысты болашақта экономикалық пайдаға ие болу ықтималдылығы жоғары болса және оның құнын сенімді түрде анықтай алса, осы нысанның теңгерімдік құнын ұлғайтады. Ауыстырылған бөлшектің теңгерімдік құны шығынға жазылады. Негізгі құрал – жабдықтарды ағымдағы жөндеуге және күтіп ұстауға жұмсалатын шығындар пайда болған уақытта кіріс пен шығыстарда көрсетіледі.

Тозу

Тозу активтің пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде оның қалдық құнына дейінгі біркелкі тәсіл арқылы есептеледі. Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың болжамды пайдалы қызмет мерзімі:

- ғимараттар мен құрылыстар 6–14 жыл;
- машиналар мен жабдықтар 3–6 жыл;
- өзге 2–4 жыл.

Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың болжамды пайдалы қызмет мерзімі мен қалдық құны әрбір есептік күнге қайта қаралады.

(б) Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер — бұл, негізінен, Компанияның шектеулі мерзімі бар бағдарламалық жасақтамасы, және жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған шығындарды шегергендегі (сатып алу құны және оны мақсатты пайдалану үшін активті дайындауға тікелей байланысты кез – келген шығындарды қамтитын) құн бойынша есептелінеді.

Амортизация

Материалдық емес активтердің пайдалы қызмет мерзімі 2 жылдан 5 жылға дейін. Амортизация барлық пайдалы қызмет мерзімі ішінде біркелкі тәсіл бойынша есептеледі.

(в) Еншілес, бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар

Еншілес, бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар құнсыздануудан болған шығындарды шегергендегі құны бойынша ескеріледі.

Компания оқиғалар немесе жағдайдың өзгеруі инвестициялардың теңгерімдік құны өтелмейтіндігін айғақтаған сайын құнсыздануудың болуына инвестицияларды бағалайды. Құнсыздану белгілері болған кезде Компания өтелетін құнға бағалау жүргізеді. Инвестициялардың теңгерімдік құны олардың өтелетін құнынан асып кеткен жағдайда, Инвестициялар құнсызданды және олардың құны өтеу құнына дейін азайтылды деп есептеледі. Ақша қаражатының болашақ есеп айырысу ағындарының шамасы немесе уақыты, не дисконттау ставкасы кез келген оң өзгерген жағдайда, соның салдарынан компания инвестицияларының әділ құны ұлғаятын болса, бұрын танылған құнсыздануды қалпына келтіру туралы мәселе қаралатын болады.

(г) Құнсыздану

Құнсыздануудың бар болуын тексеру үшін ұзақ мерзімді активтердің теңгерімдік құнын талдау оқиғалар немесе жағдаяттардың өзгеруі олардың теңгерімдік құны өтелмейтіндігі туралы ықтималдылықты дәлелдегенде жүргізіледі. Құнсыздану белгілері болған жағдайда активтердің теңгерімдік құны оларды өтейтін құнынан асатынын анықтауға мүмкіндік беретін бағалау жүргізіледі. Мұндай талдау өз алдына ақша түсімдерін әкелетін активтерді санамағанда әрбір активке жеке жүргізіледі. Осындай жағдайда талдау ақша түсімдерін әкелетін бөлімше деңгейінде жүргізіледі.

Егер активтің немесе ақша түсімдерін әкелетін бөлімшенің теңгерімдік құны оны өтейтін құннан асса, активті аз құнымен көрсететін резерв құрылады. Құнсыздануудан болған шығындарды (шығындар) қалпына келтіру кіріс пен шығыста танылады.

Өтелетін соманы есептеу

Активтің өтелетін құны сатуға кеткен шығындарды шегере отырып, оны пайдаланудың құндылығының ең үлкен шамасы мен активтің әділ құны ретінде анықталады. Активті пайдалану құндылығын бағалау кезінде болжанған келешектегі ақша ағындары осы активке тән тәуекелдер мен ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды қамтитын салық салуға дейін дисконттау мөлшерлемесін қолдана отырып, ағымдағы құнына дейін дисконталады. Өз алдына ақша түсімдерін әкелмейтін активтердің құны ақша түсімін әкелетін бөлімшенің өтелетін құнының құрамында анықталады.

26. Қаржылық есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Құнсыздануда болған шығындарды қалпына келтіру

Құнсыздануда болған бұрын танылған шығын өтелетін соманы анықтаудағы бағалауда өзгерістер болса қайта қалпына келтіріледі. Құнсыздануда болған шығын, егер құнсыздануда болған шығын танылмай, активтің теңгерімдік құны тозу немесе амортизацияны шегеру арқылы анықталған теңгерімдік құннан аспайтын деңгейде ғана қалпына келтіріледі.

(ғ) Тауар – материалдық қорлар

Тауар – материалдық қорлар екі шаманың ең аз мөлшері бойынша анықталады: өзіндік құны немесе сатудың таза бағасы. Тауар – материалдық қорлардың өзіндік құны орташа өлшемделген тәсіл бойынша анықталады және оның құрамына тауар – материалдық қорларды сатып алу, шығару немесе қайта өңдеу шығындары, сондай – ақ, қорды қазіргі орнына жеткізу және тиісті жай – күйді қамтамасыз ету шығындары кіреді. Сатудың таза бағасы қорларды өндіруді аяқтау мен сатуға кеткен шығындар шегеріліп, мекеменің әдеттегі қызметі кезінде тауар – материалдық қорларды сатудың болжанған (есептік) бағасы болып табылады.

(д) Дебиторлық берешек

Дебиторлық берешек болжанған несиелік шығындарды шегере отырып, ұсынылған шоттың сомасымен танылады және пайыздар кірмейді.

Әр есептік кезеңнің соңында Компания қаржы активі немесе қаржы активтерінің тобы құнсызданғаны туралы шынайы дәлелін бағалайды. Қаржы активі немесе қаржы активтерінің тобы активті танудан кейін болған (бұдан әрі – «актив оқиғасы») бір немесе бірнеше оқиға нәтижесінде құнсызданудың шынайы дәлелі бар кезде және актив оқиғасы сенімді түрде бағалана алатын осы қаржы активі немесе қаржы активтерінің тобынан келген болжанған келешектегі ақша ағындарына әсер етсе, тиісті шығындарды тану арқылы құнсызданады.

Шығын сомасы активтің ағымдағы құны мен осы активтің тиімді пайыздық мөлшерлемесі бойынша дисконтталған болжанған келешектегі ақша ағындарының келтірінді құны арасындағы айырма ретінде бағаланады.

Егер келесі кезеңде құнсызданудан болған шығын сомасы азайса және осы азаю құнсыздануды танудан кейін болған оқиғаға шынайы түрде жатқызылуы мүмкін болса (мысалы, дебитордың кредит рейтингі жақсару нәтижесінде) бұрын көрсетілген құнсыздану сторносы кіріс пен шығыс есебінде танылады.

(е) Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері

Ақша қаражатына банктердегі талап бойынша қол жетімді және құн өзгеруінің елеусіз тәуекеліне ұшыраған ақша қаражаты және кассадағы қолма – қол ақша кіреді.

(ж) Қарыздар

Қарыздар бастапқыда алуға тікелей жатқызылатын мәміле бойынша шығындарды шегере отырып, алынған қаражаттың әділ құны бойынша танылады Бастапқы танудан кейін қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құн бойынша бағаланады.

(з) Провизиялар

Провизиялар егер компанияның өткен оқиғаның нәтижесінде заңды немесе сындарлы міндеттемесі болған және осы міндеттемені өтеу үшін экономикалық ресурстардың жылыстауы талап етілетін, сондай – ақ оның ақылға қонымды құндық бағасы жасалуы мүмкін болатын жағдайда танылады. Егер ақшаның уақытша құнының әсері елеулі болып табылса, провизиялар ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағалауларын және орынды жерде осы міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсететін салық салуға дейінгі ставка бойынша ақша қаражатының күтілетін болашақ ағындарын дисконттау арқылы есептеледі.

Егер дисконттау пайдаланылған жағдайда, уақыт өткеннен кейін провизиялар сомасының ұлғаюы қаржыландыру бойынша шығыстар ретінде танылады. Уақыт өте келе дисконтталған провизия ағымдағы нарықтық бағалар мен осы міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсететін дисконттау мөлшерлемелерін негізге ала отырып, ағымдағы құнның өзгеру сомасына ұлғаяды (азаяды). Провизияны құру сәтінде тиісті актив, егер оны пайдаланудан болашақ экономикалық пайда күтілетін жағдайда капиталдандырылады және өндірістік әдіс бойынша амортизацияланады.

Өзгелері

Басқа провизиялар компанияның заңды немесе конструктивті міндеттемесі болған кезде құрылады, оған байланысты ақылға қонымды шығындар жасалуы мүмкін ресурстардың кету ықтималдығы бар.

26. Қаржылық есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(и) Зейнеткерлік міндеттемелер

Компанияда жұмыс берушіден және қызметкерден жалақыдан белгіленген сыйақы мөлшерлемесі бойынша есептелген ағымдағы шегерімдерді талап ететін Қазақстан Республикасының мемлекеттік зейнетақы жүйесіне қатысудан басқа, қосымша зейнетақы жоспарлары жоқ.

(к) Табыстар

Тауарларды сату немесе қызмет көрсету («активтер») келісім – шартына отырғанда, Компания сатып алушымен отырған шарт бойынша уәделенген активті бағалайды, және өзге болған активті немесе біркелкі болған және сатып алушыға біркелкі үлгіде берілетін бірқатар өзге активтерді сатып алушыға беретін әр уәдені орындайтын талап ретінде анықтайды.

Қызмет көрсетуден түсім

Қызмет көрсетуден түсім қызмет көрсетілген кезеңде көрсетіледі. Бағасы белгіленген келісімшарттар бойынша түсім іс жүзінде көрсетілген қызметтердің кезеңінде негізгі келісілген қызмет көлемі бойынша және аяқталған пайыз негізінде анықталады.

Егер келісімшарт бірнеше атқару міндеттерінен тұрса, сату бағасы әрқайсысына жеке баға ретінде үлестіріледі.

Егер бақыланатын жеке бағалар болмаса, сату бағасы болжамды шығындар мен маржа негізінде үлестіріледі. Егер келісім жабдықтауды қосатын болса, жабдықтаудан түскен кіріс сол жабдықты жеткізгенде, сатып алушыға меншік құқығы өтіп, оны қабылдаған уақытта көрсетіледі.

Жағдай өзгерген кезде кірістер, шығыстар және аяқталу пайызы қайта қаралады. Түсімнің әр көбеюі мен азаюы бағалаудың өзгеруінен болған кірістер мен шығыстар есебінде басшылыққа жағдай белгілі болған кезеңде көрсетілу керек.

Егер келісімшарт бағасы белгіленген болса, сатып алушы төлем төлеу кестесіне сәйкес төлемдерді жүргізеді. Егер көрсетілген қызметтердің құны төлемдерден артық болса, келісімшарт активі көрсетіледі. Егер төлемдер көрсетілген қызметтер құнынан артық болса, келісімшарт міндеті көрсетіледі.

Қаржыландыру компоненті

Компанияда тауар сату/қызмет көрсету және төлеу кезеңдері бір жылдан асатын келісімшарттары жоқ. Соның салдарынан сату құны ақшаның уақытша құнына түзетілмейді.

(қ) Қарыз бойынша шығындар

Сатып алу, құрылыс немесе активті өндіру, пайдалануға беруге тікелей қатысты немесе оларды сату біраз уақыттан кейін орын алатын кезде, қарыз бойынша шығындар осы активтің құнына қосу арқылы капиталданады. Барлық өзге қарыз бойынша шығындар табыс пен шығын құрамында танылады.

(л) Табыс салығына байланысты шығындар

Табыс салығы бойынша шығындар ағымдағы табыс салығы мен кейінге қалдырылған салықты қамтиды. Табыс салығы бойынша шығындар капиталда танылған операцияларға жататын бөлікті қоспағанда, кірістер мен шығыстарда танылады, бұл жағдайда ол сондай – ақ капиталда танылады.

Ағымдағы табыс салығы – салық салынатын пайдаға қатысты төленетін салық сомасы, сондай – ақ өткен жылдардағы табыс салығын төлеу бойынша міндеттеме сомасына барлық түзетулер.

Кейінге қалдырылған салық қаржы есептемесі мен салық салу мақсаттары үшін пайдаланылған сомалар бойынша активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құны арасындағы уақытша айырмашылықтарды анықтау арқылы баланстық әдіспен анықталады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері, бухгалтерлік теңгерім күніне күшінде енген немесе нақты күшіне енген салық салу (және салық заңнамасының) мөлшерлемесі негізінде активті сату немесе міндеттемелерді өтеу мерзіміне қолданылатыны күтілсе, салық салу мөлшерлемесі бойынша бағаланады.

Кейінге қалдырылған салық активі осы актив сомасына азайтыла алатын салық салынатын табысты болашақта алу ықтимал болса, сол мөлшерде ғана танылады. Кейінге қалдырылған активтердің сомасы тиісті салық жеңілдігін қолдану мүмкін болмаған жағдайда, сол көлемге азаяды.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері, егер ағымдағы салық міндеттемелері есебіне ағымдағы салық активтерін алу заңды түрде бекітілген болса және егер кейінге қалдырылған салықтар бір салық нысанына және салық органына жатса, есепке алынады.

26. Қаржылық есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(м) Қаржы құралдары

Тану

Компания қаржы активтері мен міндеттемелерін осы құрал бойынша шарттың тарабы болған жағдайда ғана қаржылық жағдай туралы есепте таниды.

Қаржылық активтер мен міндеттемелердің өзара есебі қаржылық жағдай бойынша есептегі жиында көрсетілгендей, танылған сомаларды өзара есептеу заңды бекітілген құқығы бар және таза табыс/шығыс тәсілі бойынша немесе бір уақытта міндеттемелерді өтеп, активті сату ниеті бар жағдайда жүзеге асырылады.

Бағалау

Қаржы активтерін және міндеттемелерін бастапқы тану кезінде олар төленген немесе тартылған өтемақы ретіндегі, сондай – ақ мәміле бойынша тікелей шығындарды қоса алғанда, әділ құны бойынша бағаланады. Бастапқы тану кезінде табыс немесе шығын, бастапқы тану кезінде тікелей капиталда танылған иеленушілерге (иеленушілерден алынған) қарызды, табыс пен шығынды есепке алмағанда, кірістер мен шығыстарда танылады. Бастапқы танудан кейін, иеленушілерге берілген қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып амортизация құны бойынша бағаланады.

Бағаланған әділ құнды анықтау кезінде инвестицияларды мәміле жасалған күнгі нарықтық бағамдары бойынша бағалайды. Белсенді нарыққа салынған инвестициялардың бағалары болмаған кезде, олардың әділ құны ұқсас сауда – саттық құралдарының нарықтық бағаларын пайдалана отырып анықталады.

Тануды тоқтату

Қаржылық активті тануды тоқтату, егер Компания активке қатысты шарттық құқықтарды бақылауды жоғалтса, тоқтатылады. Бұл жағдай құқықтар іске асырылған, берілетін немесе күшін жойған кезде орын алады. Қаржылық міндеттемелерді тану оны өтеген жағдайда тоқтатылады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Компания қаржы активі бойынша амортизацияланған құнмен бағаланатын болжалды несиелік шығындардың бағаланған резервін 12 айлық болжалды несиелік шығындарға тең сома мөлшерінде таниды. Саудалық дебиторлық берешек бойынша Компания шығындардың бағаланған резервін барлық мерзім ішіндегі болжалды несиелік шығындарға тең сома мөлшерінде бағалайды. Әрбір есептік күнде Компания қаржы құралы бойынша шығындардың бағаланған резервін егер осы қаржы құралы бойынша несиелік тәуекел бастапқы танудан кейін өскен болса, барлық мерзім ішіндегі болжалды несиелік шығындарға тең сома мөлшерінде бағалайды.

27. Есептік кезеңнен кейінгі оқиғалар

Қарыздарды өтеу мерзімін ұзарту туралы келісім

2021 жылдың мамыр айында Компания Қазақстан Халық Банкімен жасалған банк қарызы келісім – шарты бойынша қосымша келісімге қол қойдып, қарыз бен есептелген пайызды өтеу мерзімін 2021 жылдың 1 тамызына дейін ұзартты.

Осы жеке қаржылық есепті бекіту күніне Компания «Қазақстан Халық Банкі» АҚ 22,815,352 мың теңге және «Самұрық – Қазына» Ұлттық әл – ауқат қоры» АҚ 5,694,992 мың теңге мөлшеріндегі берешекті өтеу тәртібі туралы келісімді дайындауда. Келісім 2021 жыл ішінде 5,451,495 мың теңге, 2022 жылы 20,640,294 мың теңге, 2023 жылы 1,810,304 мың теңге және 2024 жылы 2,986,014 мың теңгені қоса алғанда 2024 жылдың 1 ақпанына дейін кредиторлардан алған қарыз үлесіне сәйкес пропорция бойынша борышты қайтару шарттарына қарай Компания активтерін сатудан болған қаражат есебінен берешек пен есептелген пайыздарды өтеу кестесін қарастырады.

Еншілес мекемелерді сату жоспары

2021 жылдың ақпан айында Компания басшылығы 2021 – 2025 жылдар арасындағы Қазақстан Республикасы Үкіметінің жекешелендіру жоспары аясында Компанияның еншілес және біріккен мекемелерінің акциялар пакетін толықтай немесе бақылау пакетін сатуды қамтитын активтерді қайта құрылымын жасау жоспарын бекітті.

Қосымша салық міндеттемелерін жою

2020 жылдың қыркүйек және 2021 жылдың мамыр айы аралығында Компанияның шағымдарын қарау нәтижесінде Қазақстан Республикасының Қаржы Министрлігінің аппеляциялық органы 2020 жылдың 7 тамызындағы 2015 – 2017 жылдардағы Компанияға қатысты жалпы сомасы 6,477,815 мың теңгені құрайтын корпоративті табыс салығы мен қосымша құн салығы бойынша қосымша салық міндеттемелерін жүктейтін салық тексеру нәтижелері бойынша хабарламаны жойды.

Есептік кезеңінен кейін басқа маңызды оқиғалар орын алған жоқ.